

Testovanie školskej zrelosti realizujú psychológovia viacerými testami

Školská zrelosť predstavuje jednu z podmienok nástupu dieťaťa na základnú školu. Aby dokázalo dieťa úspešne zvládať všetky úlohy, musí byť zrelé po mentálnej, telesnej aj emocionálnej stránke. Školskú zrelosť psychológovia diagnostikujú rôznymi spôsobmi. V článku sa dočítate o testoch, ktoré je možné využiť priamo v školských podmienkach.

Kresbový test školskej spôsobilosti (KTS)

Kresbový test školskej spôsobilosti sleduje celkovú úroveň školskej spôsobilosti žiakov, poskytuje informácie o úrovni kognitívneho vývoja dieťaťa, o úrovni jeho vnímania, myslenia, pamäti či motoriky. Získavame z neho aj informácie o pracovnom tempe dieťaťa, jeho matematických schopnostiach či verbálnom porozumení. Psychológovia používajú tento test vo väčšine prípadov testovania školskej zrelosti, pretože je naozaj komplexný.

Test má 10 úloh. Literatúra uvádza, že **priemerné 6-ročné dieťa zvládne 7/10 úloh**. Úlohy 1-6 sú zamerané na poznatky, ktoré sú predpokladom pre dobrý výkon v škole (matematika, zapamätávanie, grafomotorika a pod.) Úlohy 7-10 sú zase zamerané na duševný život dieťaťa. Čo sa týka administrácie metodiky KTS, administrácia prebieha buď individuálne alebo skupinovo. V skupine je maximálne 12-15 detí, aby sa s metodikou dalo efektívne pracovať. Je totiž dôležité, aby administrátor nadviazal s deťmi kontakt a mal možnosť ich pri práci pozorovať. Psychológ by mal dávať pozor aj na to, aby sa dieťa počas testovej situácie cítilo v bezpečí, aby bolo schopné kresliť podľa jeho najlepších možností. Ako pomôcky sú používané biely papier formátu A3 alebo A4 a ceruzka. Inštrukcia k začatiu testu znie: *Ideme kresliť obrázky. Budeme kresliť len to, čo vám poviem. Inštrukciu dostanete len raz, preto kreslite to, čo počujete*. Keď sa psychológ pustí do interpretácie KTS, postupuje v troch etapách. Prvou je hodnotenie **celkového správania dieťaťa**

počas kreslenia, ktoré odsledoval pozorovaním. Druhou časťou je **vyhodnocovanie celkovej zrelosti dieťaťa**, jeho aktivita či naopak, pasivita, koncentrácia alebo rozptýlená pozornosť. Vyjadruje sa taktiež k jeho pracovnému tempu, obratnosti, samostatnosti či naopak, opisovaniu od ostatných detí. Poslednou etapou pri vyhodnocovaní metodiky KTS je **interpretácia a hodnotenie kresbových výkonov** v jednotlivých úlohách KTS. Na záver nasledujú reakcie samotného dieťaťa na jeho kresbu, či je spokojné, čo by nakreslilo inak, čo sa mu na jeho kresbe nepáči a podobne.

Orientačný test školskej zrelosti

Autorom tohto testu je J. Jirásek. Test pozostáva z troch úloh a tými sú: **kresba postavy, napodobnenie písaného písma a obkreslenie skupiny bodiek**. Pri kresbe postavy je úlohou dieťaťa nakresliť postavu tak, ako najlepšie vie. Čo sa týka napodobnenia písma, pri deťoch, ktoré ešte nevedia písať, psychológ používa alternatívny postup a tým je, že dieťa má podľa predlohy napodobniť písané písmo. Pri kreslení bodiek sa dbá na to, aby bola prekreslená štruktúra bodiek zhodná s predlohou. Administrácia je individuálna, v niektorých prípadoch je možná aj v malých skupinách. Dané úlohy sú predznačené na testovacím hárku so stručnou inštrukciou v slovenskom aj českom jazyku a vyhodnocovanie prebieha na päť bodovej škále. Tento test je dobrým ukazovateľom toho, aké má dieťa predpoklady k písaniu.

Obrázkovo-slovníková skúška

Autorom tejto skúšky školskej zrelosti je O. Kondáš. Používaná je pre deti od 5-6 rokov. V praxi sa využíva na zistenie slovnej zásoby a slovnej pohotovosti predškolákov. Pozostáva z 30 farebných obrázkov predmetov, zvierat a ľudských činností. Psychológ deťom jednotlivé obrázky ukáže a následne deti požiada, aby uviedli, čo vidia na obrázku. Po vyhodnotení skóre sa usudzuje, nakoľko je dieťa pripravené na zaškolenie. **V prípade, že je výkon dieťaťa v skúške menej ako 11 bodov, jeho zaškolenie sa neodporúča**. Dôležité je ale spomenúť, že sám autor považuje za dobré danú skúšku kombinovať práve s Jiráskovým testom, aby sa dosiahli čo najpresnejšie výsledky.

Obrázková skúška školskej pripravenosti

Kollárikova obrazová skúška je tvorená štyrmi subtestami. Prvým z nich je **postihovanie podobnosti a rozdielov, druhým sú matematické predstavy**. Ďalším subtestom je schopnosť kategorizácie a tiež aj zisťovanie jemnej motoriky dieťaťa. Týmto typom skúšky psychológovia sledujú celkovú úroveň pripravenosti dieťaťa na školu, ako aj na učenie. A všímajú si taktiež niektoré špeciálne schopnosti detí, ktoré sú potrebné pre požadovaný školský výkon. Kollárikova skúška je síce jednoduchým testom, ale zato dobrým ukazovateľom toho, čo chce psychológ zistiť aby vedel, či je alebo nie je dieťa pripravené na proces zaškolenia.

Vinelandská škála sociálnej zrelosti

Ako najčastejšie v praxi používanú škálu či test zameriavajúci sa na sociálnu spôsobilosť ako zložku školskej zrelosti uvádzame práve Vinelandskú škálu. Používa sa pre deti vo veku 3-9 rokov. Škála má položky v ôsmich kategóriách. Sú nimi napríklad **všeobecná samostatnosť, samostatnosť pri jedení, obliekaní, činnosti, ktoré dieťa zvládne samo, jeho spôsob komunikácie, sociálna adaptácia či úroveň motoriky**. V bežnom živote sa jednotlivé oblasti prejavujú napríklad tak, že dieťa je schopné samo zapnúť si odev, zašnúrovať si topánky, obsluhuje sa samé na toalete a pod. Administrácia Vinelandskej škály pozostáva z dvoch na seba nadväzujúcich krokov. Prvým krokom je pozorovanie dieťaťa, pričom máme na pamäti informácie o danom dieťati získané od jeho rodičov. Druhým krokom je samotné vyhodnocovanie jednotlivých položiek. Pomocou tejto metodiky zistí psychológ práve tú zložku osobnosti dieťaťa, ktorá nesúvisí s jeho dobrým či horším výkonom v kognitívnych testoch (všetky ostatné, ktoré sú v článku uvedené). Niektoré deti počas testovania školskej zrelosti síce skórujú vysoko v kognitívnych testoch, avšak ich sociálna úroveň je veľmi nízka. Netreba zabudnúť, že sociálnu úroveň a teda komunikáciu či napríklad adaptáciu na sociálne prostredie, musí mať predškolač zvládnutú taktiež.

Göppingenský test školskej zrelosti

Posledný z testov školskej zrelosti, ktoré sú v článku uvedené, je tiež jedným z komplexnejších. Zisťujeme z neho **postihovanie tvarov dieťaťom, ktoré sa odráža neskôr v čítaní**. Odzrkadľuje aj úroveň jemnej motoriky, ktorá sa zase počas vyučovania prejaví v písaní. Úlohy sú zamerané aj na matematické schopnosti, schopnosť koncentrácie, zapamätávania, chápanie reči a obsahu. A v neposlednom rade úlohy naznačujú všeobecný stupeň vývinu dieťaťa. V praxi je tento druh testu využívaný, avšak v porovnaní s Jiráskovým testom alebo kresebným testom KTS trochu zaostáva.